

Moderasjonsordninger foreldrebetaling

Her finner du utdypende informasjon om nasjonal ordning for reduksjon i foreldrebetalingen for en barnehageplass og gratis kjernetid til 2-, 3-, 4- og 5-åringer.

ARTIKKEL | SIST ENDRET: 02.11.2020

[Her finner du maksprisen, søskenmoderasjon og andre moderasjonsordninger.](#)

Nasjonal ordning for reduksjon i foreldrebetalingen fra 1. mai 2015

Fra 1. mai 2015 skal ingen husholdninger betale mer enn 6 pst. av inntekten sin for en barnehageplass. Foreldrebetalingen er også begrenset av maksimalprisen. I 2018 var den 2 910 kroner per måned, fra 1. januar 2019 var den 2 990 kroner per måned, fra 1. august 2019 var den 3 040 kroner per måned og fra 1. januar 2020 er den 3 135 kroner per måned. Fra 1. januar 2021 er maksprisen 3 230 kroner per måned. Den nasjonale prisreguleringen av foreldrebetalingen er en minimumsordning. Kommunene står fritt til å tilby familier en lavere foreldrebetaling enn 6 pst. av inntekten, og/eller sette maksimalprisen lavere.

Gratis kjernetid

- Fra 1. august 2016 har alle 3-, 4- og 5-åringer, og barn med utsatt skolestart, som bor i husholdninger med lav inntekt rett til å få 20 timer gratis oppholdstid i barnehage per uke.
- Fra 1. august 2018 gjelder gratis kjernetid for husholdninger som har en samlet inntekt som er lavere enn 533 500 kroner per år.
- Fra august 2019 vil inntektsgrensen settes til 548 500 kroner og retten til gratis kjernetid vil bli utvidet til også å gjelde 2-åringer.

- Fra 1. august 2020 settes inntektsgrensen til 566 100 kroner.
- Fra 1. august 2021 settes inntektsgrensen til 583 650 kroner.

Ordningen med gratis kjernetid gjelder uavhengig om du har deltids- eller heltidsplass. Det betyr at et barn med deltidsplass med rett på fritak, har krav på fritak på 20 timer uavhengig av størrelsen på plassen. Hvis noen velger kun å bruke de 20 timene, er tilbudet gratis.

Kommunen har ansvaret

Det er kommunen som barnehagemyndighet som har ansvar for disse ordningene, men endringene i forskriften omfatter både kommunale og private barnehager. Kommunene bør informere foreldre om mulighet for å få reduksjon og gratis kjernetid dersom man har lav inntekt, og om hvordan man kan søke for å få rett på reduksjon.

Regneeksempel

Vi har lagt ut et regneark du kan bruke for å beregne foreldrebetalingen. Regneeksempelen forutsetter at samtlige barn har heltidsplass og at kommunen bruker makspris som foreldrebetaling.

[Last ned regneeksempelen](#)

Regelverket

Ordningene er regulert i [forskrift om foreldrebetaling i barnehager](#). Målet med forskriftsendringene er å innføre en bedre sosial profil på foreldrebetalingen i barnehage, og legge til rette for at flere får mulighet til å benytte tilbud om barnehageplass gjennom å senke prisen for familier med lav inntekt.

Spørsmål og svar om ordningene

Hvilke barn har rett på gratis kjernetid?

Fra 1. august 2016 har alle tre-, fire- og femåringer som oppfyller vilkårene i forskrift om foreldrebetaling § 3 sjuende ledd krav på gratis kjernetid. Det betyr at gratis kjernetid gjelder årskullene som har de tre siste årene i barnehagen. I tillegg gjelder det barn med utsatt skolestart.

Fra august 2019 vil inntektsgrensen settes til 548 500 kroner og retten til gratis kjernetid vil bli utvidet til også å gjelde 2-åringer.

Fra 1. august 2020 settes inntektsgrensen til 566 100 kroner.

Fra 1. august 2021 settes inntektsgrensen til 583 650 kroner.

For eksempel kan barn som er født i 2013, 2012 og 2011, søke om fritak for foreldrebetaling for barnehageåret 2016-2017. Barn født i 2010 som har utsatt skolestart, kan også søke om fritak for barnehageåret 2016-2017.

Retten til gratis kjernetid inntreer fra oppstart av hvert barnehageår, uavhengig av når kommunen fatter vedtaket, jf. forskriften § 3 fjerde ledd.

Inntekter

Hvilke inntekter skal regnes med?

Foreldrebetalingen skal beregnes ut fra husholdningens samlede skattepliktige kapital- og personinntekt. Dette gjelder både for ordningen med reduksjon i foreldrebetalingen og ordningen med gratis kjernetid.

Som en husholdning regnes ektefeller, registrerte partnere og samboere. Som samboere regnes to ugifte personer over 18 år som bor sammen, og som har bodd sammen i et ekteskapsliknende forhold i minst 12 av de siste 18 månedene, eller har felles barn. Bor et barn fast hos begge foreldrene, skal foreldrebetalingen beregnes ut fra inntekten i husholdningen der barnet er folkeregistrert.

Hva hvis inntekten er endret fra foregående år?

Søker kan legge frem annen dokumentasjon for inntekt, eller søke underveis i året dersom det er en vesentlig og varig endring i inntekten til husholdningen. Med vesentlig og varig endring i inntekt menes stort inntektstap som følge av langtidsarbeidsledighet, endring i husholdningens sammensetning eller lignende. Kommunen må opplyse foreldre om denne muligheten.

Dette kan bety at noen kan få rett til reduksjon i foreldrebetalingen eller gratis kjernetid i løpet av barnehageåret fordi husholdningens sammensetning endres. I slike tilfeller må kommunen ta imot søknader underveis i året, men i de fleste tilfeller fortsatt med selvangivelse som dokumentasjon.

Det kan også bety at inntekten på selvangivelsen ikke gjenspeiler inntektssituasjonen slik den er inneværende år. Dette kan være klart allerede ved barnehageårets start i august, eller det kan skje en endring i inntektssituasjonen underveis i barnehageåret. Kommunen må da foreta en skjønnsmessig vurdering av hva de skal be om som dokumentasjon og hvordan de skal beregne foreldrebetalingen, på lik linje som den gjør for dem som ikke har selvangivelse. For de som får en vesentlig og varig endring i inntekt underveis i barnehageåret, må kommunen ta imot søknader fortløpende.

Skal studielån beregnes som inntekt og tas med i grunnlaget?

Studielån er ikke skattepliktig kapital- og personinntekt. Studielån skal derfor ikke tas med i inntektsgrunnlaget.

Er støtte til barnetilsyn fra NAV en inntekt som skal være med i beregningen av redusert foreldrebetaling?

Foreldrebetalingen skal beregnes ut fra husholdningens samlede skattepliktige kapital- og personinntekt. Enkelte NAV-ytelser er skattepliktige, mens andre ikke er det. Støtte til barnetilsyn er ikke skattepliktig og skal derfor ikke regnes med i grunnlaget.

Søknad og dokumentasjon

Hvordan skal søkeprosessen utformes?

Den nasjonale reguleringen legger ikke føringer på hvordan kommunen innretter ordningene med tanke på søkeprosess utover at det må være mulig å søke om reduksjon og gratis kjernetid underveis i barnehageåret. Den nasjonale reguleringen sier hva foreldre med lav inntekt har rett på, og at det skal gjelde uavhengig av om barnet går i en kommunal eller en ikke-kommunal barnehage. Kommunen må lage et opplegg som ivaretar de nasjonale føringene og retten til reduksjon og gratis kjernetid som ligger i de nye forskriftsbestemmelsene. Kommunen som barnehagemyndighet må informere foreldre om ordningen, hvordan man skal søke m.m.

Slik behandler kommunen søknaden

Kommunen henter inn opplysningene den trenger for å behandle søknaden om redusert foreldrebetaling og gratis kjernetid. Kommunen ber den som søker både om navn på barnet det søkes om moderasjon for, og navn på de andre personene i husholdningen der barnet er folkeregistrert. Dersom søker er samboer uten felles barn, må søker opplyse kommunen om dette.

For å dokumentere husholdningens inntekt det siste året innhenter kommunen grunnlaget for siste fastsetting av formues- og inntektsskatt for husholdningen fra skattemyndighetene.

Som hovedregel skal søknaden vare for ett barnehageår av gangen.

Dette gjelder både for ordningen med reduksjon og ordningen med gratis kjernetid.

Vedtaket gjelder fra søknadstidspunktet og ut barnehageåret

Søkes det før 1. august, gjelder kommunens vedtak fra 1. august og ut barnehageåret. Søkes det etter 1. august gjelder vedtaket fra første hele måned etter søknadstidspunktet og ut barnehageåret.

Hva med de som ikke har en selvangivelse?

Dersom noen ikke kan legge frem selvangivelse, for eksempel som følge av kort botid i landet, kan søker legge frem annen dokumentasjon for inntekt. Kommunen må opplyse om at de som søker kan legge ved annen dokumentasjon dersom de mangler selvangivelse, og hva dette skal være. Kommunen må foreta en skjønnsmessig vurdering av hva de skal be om som dokumentasjon og hvordan de skal beregne foreldrebetalingen i slike tilfeller.

Dette gjelder både for ordningen med reduksjon og ordningen med gratis kjernetid.

Beregning av foreldrebetalingen

Hvordan beregne foreldrebetalingen for en familie som har rett til redusert foreldrebetaling og/eller gratis kjernetid?

Foreldrebetalingen skal per år maksimalt utgjøre 6 pst. av husholdningens samlede skattepliktige person- og kapitalinntekt. Kommunene må derfor legge sammen personinntekt og kapitalinntekt som gjenfinnes på selvangivelsen(e) levert med søknaden. I tillegg må kommunen legge til eventuelle inntekter som søker har opplyst om, men som ikke er forhåndsutfyllt i selvangivelsen. Foreldrebetalingen per år skal ikke overstige 6 pst av dette totalbeløpet. Beløpet må derfor fordeles på antall betalingsmåneder.

Dersom en husholdning foregående år hadde person- og kapitalinntekt på 350 000 kr, skal ikke foreldrebetalingen utgjøre mer enn $350\,000 \text{ kr} * 6\% = 21\,000 \text{ kr}$ per år. Med 11 betalingsmåneder i barnehagen, er foreldrebetalingen per måned 1 909 kr.

Dersom husholdningen har flere barn i barnehage, skal den få søskenmoderasjon for de andre barna. For barn nummer to i barnehagen skal husholdningen betale 70 pst. av det den betaler for det første barnet, altså $21\,000 \text{ kr} * 70\% = 14\,700 \text{ kr}$ per år, eller 1 336 per måned. For tredje eller flere barn skal husholdningen betale 50 pst. av det den betaler for første barn. Det betyr i dette eksempelet $21\,000 * 50\% = 10\,500 \text{ kr}$ per år, eller 954 kr per måned.

Husholdninger med lav inntekt kan også søke om reduksjon i foreldrebetalingen. Ved beregning av foreldrebetaling for en heltidsplass, skal det først beregnes etter ordningen med reduksjon som gjelder alle barn i barnehage som gjort over deretter skal det trekkes fra betalingen for de 20 gratis oppholdstimene. Dette betyr at foreldrebetalingen for en 2-, 3-, 4- eller 5- åring i en husholdning med person- og kapitalinntekt på 350 000 kroner, skal betale $1\,909 \text{ kr} * 25/45 = 1\,061 \text{ kr}$ per måned.

Med utgangspunkt i gjennomsnittlig åpningstid i barnehager, er kommunene kompensert for tap av 20/45-deler av foreldrebetalingen for de barna som har rett til gratis kjernetid. Av hensyn til enkelhet i saksbehandlingen og sikring av lik foreldrebetaling for husholdninger med samme inntekt, anbefaler Kunnskapsdepartementet at kommunen bruker 45 timer som utgangspunkt for beregningen.

Hvordan beregnes foreldrebetalingen for en deltidsplass for de med rett til reduksjon?

Foreldrebetaling for en deltidsplass er regulert i forskriften § 2. I § 2 første ledd står det: «Foreldrebetalingen for et deltidstilbud skal settes lavere enn foreldrebetaling for et heldagstilbud». Det er ikke gjort noen endringer i reguleringen av betaling for en deltidsplass. Dersom noen med rett til reduksjon etter bestemmelsene i § 3 benytter et deltidstilbud, må foreldrebetalingen settes lavere enn det foreldrebetalingen ville vært dersom de benyttet et heltidstilbud, i henhold til § 2 første ledd. Av merknaden til § 2 fremgår at barnehageeier står fritt til å bestemme hvor mye lavere prisen for et deltidstilbud skal være. Dette er fortsatt gjeldende.

Kommunens ansvar

Hva hvis barnet går i barnehage i en annen kommune enn der det er folkeregistrert?

Det er kommunen der barnet er folkeregistrert som skal behandle søknader om reduksjon og gratis kjernetid.

Hvordan er forholdet mellom kommunen og de private barnehagene?

Det er kommunen som barnehagemyndighet som har ansvaret for å oppfylle foreldrenes rett til reduksjon i foreldrebetalingen og gratis kjernetid. Ordningene bør innrettes slik at foreldre med rett på reduksjon og/eller gratis kjernetid med barn i private barnehager skal slippe å først søke om reduksjon til kommunen, motta giro for full pris i barnehage og deretter få refundert reduksjonen fra kommunene. Dette kan løses ved at kommunene gir informasjon til de private barnehagene om hva de med rett på reduksjon skal betale slik at de private barnehagene i sin fakturering tar hensyn til en innvilget søknad om reduksjon og/eller gratis kjernetid. Kommunene må da refundere de private barnehagene for inntektstapet.